

El Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica, una eina per millorar l'acció política

Enric Vendrell i Aubach

*Director del Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica
del Departament de Governació i Relacions Institucionals*

Nascut a Tarragona l'any 1963.

Llicenciat en dret per la UNED i diplomat en Gestió i Administració Pública per la Universitat Internacional de Catalunya. Ha cursat els crèdits del programa de doctorat sobre Ciència Política i de l'Administració a la Universitat Internacional de Catalunya.

Ha treballat en l'àmbit de la gestió, tant en organismes públics (Tribunal Català de Defensa de la Competència i Consorci Casa de les Llengües) com en entitats privades (Fundació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull). Ha estat professor de l'Escola de Relacions Laborals Blanquerna de la Universitat Ramon Llull.

Nomenat director del Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica del Departament de Governació i Relacions Institucionals el 7 de febrer de 2012 (Decret 13/2012).

1. Democràcia i política
2. La percepció ciutadana de la política
3. El Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica
  - 3.1. El perquè
  - 3.2. No partim de zero
  - 3.3. La necessitat de revisar i ordenar els marcs conceptuals i els instruments metodològics
  - 3.4. Àmbits de treball
4. Síntesi

1. Democràcia i política

El sistema polític català es basa en la democràcia, i la principal característica de les democràcies és que el titular de la sobirania, el poble (article 1.1 de la Constitució espanyola), elegix els seus representants a les institucions públiques. Aquests representants són els responsables del desplegament de les polítiques que incideixen en la vida quotidiana dels ciutadans: educació, salut, cultura, ordenació del territori, etc.

L'essència de la democràcia és, doncs, la participació ciutadana, que té una primera concre-

ció en la participació electoral. És a dir, la democràcia es fonamenta en la possibilitat de prendre part en els afers públics i decidir quines han de ser les persones que han de dirigir les polítiques públiques. És clar que, perquè es pugui produir aquesta participació, prèviament, caldrà garantir l'existència, l'exercici i el respecte de drets polítics com ara el de reunió, el d'associació, el de llibertat d'expressió, etc.

Aquest principi de la participació, base del sistema polític, no ha estat objecte d'un gran desenvolupament en el nostre ordenament jurídic, més enllà dels aspectes formals i de

regulació del sistema electoral i representatiu. Malgrat els intents inicials dels primers textos constitucionals d'incorporar altres institucions de democràcia directa, a hores d'ara, poc s'ha avançat en aquest aspecte. És més, pot semblar fins i tot, que hi ha un cert replegament cap a la "santedat" de la Constitució i la virtut de la seva immobilitat, així com una interpretació restrictiva pel que fa a la realització del principi democràtic de la participació.

Aquesta interpretació restrictiva és, justament, el contrari del que aconsella la nova realitat social del nostre país. En una societat tan complexa, canviant i fluida com l'actual, amb presència d'interessos tan diversos i, a voltes, confrontats, és fonamental comptar amb més implicació ciutadana en els afers públics. Les eleccions donen legitimitat a les persones escollides, però no n'hi ha prou.

Tampoc no encaixen amb una interpretació restrictiva del principi de la participació les recomanacions de la Unió Europea¹ i del Consell d'Europa², que aposten decididament per cercar nous canals i noves eines d'implicació ciutadana en la cosa pública.

Les actuacions públiques no haurien de dependre tan sols de l'acció o omissió dels grups parlamentaris o municipals. Cal incorporar activament la ciutadania com a motor d'aquesta agenda, partint de la confiança en la seva capacitat. Els futurs possibles es dibuixen des del present i per a aquest disseny ens cal aplegar la major quantitat possible de visions, opinions, arguments i suggeriments.

Per fer-ho, la nostra democràcia necessita més aprofundiment, ens cal una incorporació més elevada de ciutadans i ciutadanes en l'acció pública, ens cal la seva decidida implicació. La millora de la qualitat democràtica és, doncs, un objectiu ineludible de qualsevol acció de govern i hauria de ser també, objectiu de les iniciatives i organitzacions ciutadanes i de la ciutadania en conjunt.

La millora de la qualitat democràtica és un objectiu ineludible de qualsevol acció de govern

La participació electoral no exhaureix les possibilitats de prendre part en els afers públics. Hi ha altres formes com, per exemple, presentar propostes, discutir/debatre actuacions dels poders públics, demanar informació sobre les accions dels governs, etc.

La participació electoral no exhaureix les possibilitats de prendre part en els afers públics, hi ha altres formes

Considerem que un sistema democràtic és de qualitat quan garanteix l'exercici dels drets polítics, té un sistema electoral just i proporcionat, facilita la informació sobre les actuacions públiques, dóna compte dels seus resultats i posa a disposició de la ciutadania instruments i canals perquè contribueixi a la concreció de les accions dels poders públics, ja sigui de manera proactiva, presentant o debatent propostes, o reactiva, manifestant el seu desacord.

Així doncs, qualitat democràtica vol dir:

- Garantir l'exercici dels drets polítics: reunió, associació, informació, expressió, etc.
- Disposar d'un sistema electoral just i proporcionat.
- Accedir a la informació de les actuacions públiques, amb les úniques restriccions relacionades amb la seguretat i la intimitat de les persones.
- Actuar amb transparència en la gestió.
- Rendir comptes, explicant els resultats de les actuacions realitzades.
- Disposar de canals de presentació d'iniciatives ciutadanes a tots els poders públics.
- Disposar de canals de consulta ciutadana, per tal d'intercanviar opinions i arguments per mitjà

¹ Comissió de les Comunitats Europees, [COM \(2001\) 428 final](#)

² Consell d'Europa, [MCL-15 \(2007\)5 final](#)

d'òrgans on participin les organitzacions socials, la ciutadania i els responsables polítics i tècnics.

2. La percepció ciutadana de la política

El Baròmetre d'Opinió Política (3a onada 2011) del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO)³ assenyalava la **“insatisfacció amb la política”** com el tercer problema de Catalunya, després de l'atur i el funcionament de l'economia, com es pot veure en el quadre següent:

1. En la seva opinió, quins creu que són els principals problemes que té actualment Catalunya?		
	Freqüències	Percentatges
Total entrevistes	2500	100
Atur i precarietat laboral	1478	59,1
Funcionament de l'economia	1381	55,3
Insatisfacció amb la política	551	22,0
Immigració	407	16,3
Relacions Catalunya-Espanya	280	11,2
Sanitat	238	9,5
Inseguretat ciutadana	226	9,0
Sistema de finançament de Catalunya	170	6,8
Educació-cultura-investigació	168	6,7
Crisi i identitat catalana	157	6,3
Millorar polítiques socials	129	5,2
Excessiva pressió fiscal	74	3,0
Accés a l'habitatge	67	2,7
Serveis deficients i males instal·lacions públiques	60	2,4
Incivisme i violència	60	2,4
Manca d'infraestructures i problemes amb el transport	20	0,8
Baix nivell salarial	19	0,7
Altres	81	3,2
Cap problema	8	0,3
No ho sap	31	1,3
No contesta	2	0,1

³ Baròmetre d'Opinió Política (3a onada 2011) del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO). [Taules estadístiques](#).

Aquestes dades van coincidint regularment amb les de les anteriors “onades” del mateix CEO, amb les dels “baròmetres” que realitza el Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS)⁴ i amb les de la 4a edició de l'Enquesta Social Europea 2008-2009⁵ (està pendent de publicació la 5a edició realitzada al 2010-2011). Segons els analistes, les enquestes semblen acreditar una creixent fractura entre la ciutadania i la cosa pública, la qual cosa comporta un risc de desafecció política que va més enllà de l'allunyament de l'anomenada classe política i que podria fer perillar la pervivència del sistema democràtic mateix.

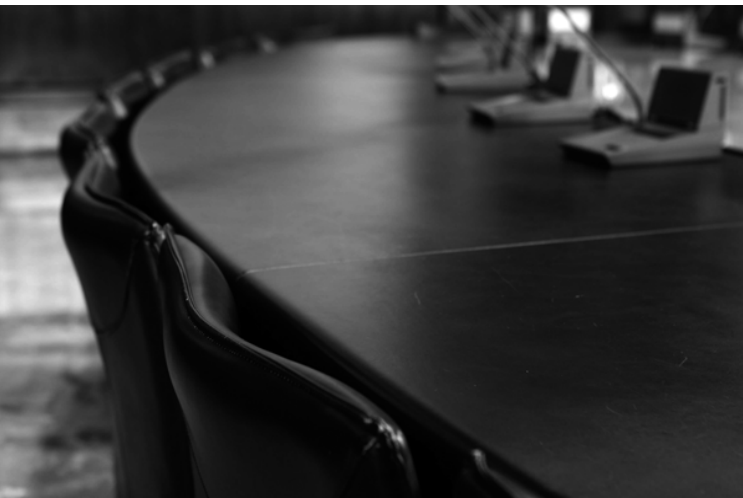

Foto: Eva Guillamet

Sens dubte, mirar de respondre què hem d'entendre per “*insatisfacció amb la política*” suposaria una anàlisi més complexa de la que es pot fer en aquestes pàgines, però segurament sota aquesta expressió s'apleguen els ciutadans i ciutadanes que comparteixen la percepció que la política no està donant resposta als greus problemes de la societat, als problemes que pateixen les persones.

Segurament sota l'expressió “insatisfacció amb la política” hi ha la percepció que la política no està donant resposta als greus problemes de la societat

En aquest sentit, les recents mobilitzacions socials —els “indignats”— poden ser

l'expressió d'aquest sentiment de descrèdit. Però cal estar alerta, cal evitar que el menyspreu de la política i de les persones que exerceixen alguna responsabilitat política pugui acabar convertint-se en el descrèdit de la democràcia i dels valors i drets en els quals se sustenta, i obrint les portes a perilloses conseqüències.

3. El Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica

3.1. El perquè

Els governs han de governar i és la seva responsabilitat dissenyar i executar les accions necessàries per mirar de donar resposta a les necessitats de la ciutadania. Però en una democràcia *de qualitat* els governs tenen, a més, una responsabilitat afegida. És a dir, si es busca la qualitat democràtica no es pot actuar a partir de la idea que “*el fi justifica els mitjans*”. Cal treballar en un doble vessant: el què i el com. Fer les polítiques públiques adequades per respondre a les necessitats de la nostra societat i, alhora, aprofundir i millorar el sistema democràtic del qual sorgeixen, precisament, aquestes polítiques públiques. Calen les dues coses.

Hi ha qui pensarà que davant de la greu crisi que estem patint, amb afectacions importants sobre la vida de les persones, preocupar-se pel sistema democràtic és accessori i no principal. Però cal insistir en què l'acció pública neix de la legitimitat democràtica i sense aquesta legitimitat no hi hauria les polítiques. A més, aquestes polítiques públiques tindran més eficàcia si en el moment de dissenyar-les o realitzar-les incorporen altres mirades, escolten altres veus, contrasten altres arguments...

Les polítiques públiques tenen més eficàcia si en el moment de dissenyar-les o realitzar-les incorporen altres mirades, escolten altres veus, contrasten altres arguments...

Aquest és el context on es desenvolupa el Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica

⁴ [Baròmetre del Centre d'Investigacions Sociològiques \(CIS\)](#)

⁵ [Enquesta Social Europea 2008-2009](#)

creat a finals d'abril de 2011⁶, l'objectiu principal del qual és elaborar una política pública per a la qualitat democràtica, per tal de millorar el nostre sistema polític i dotar-lo de mitjans per afrontar els nous reptes que la societat planteja. Aquesta política formarà part de les actuacions del Govern en aquesta matèria.

L'objectiu principal del Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica és millorar el nostre sistema polític i dotar-lo de mitjans per afrontar els nous reptes que la societat planteja

El Pla de Govern, obtingut com a resultat del desplegament del Programa contindrà els eixos i actuacions que s'han de desenvolupar per tal de fer efectiva aquesta millora del sistema polític.

Parlem de Pla de govern, i no de pla interdepartamental, perquè no es tracta de sumar diferents programes dels departaments que tinguin un denominador comú, sinó d'elaborar l'estratègia que permeti una acció de govern, conjunta i coordinada en aquesta matèria.

La millora de l'organització administrativa, de la qualitat dels serveis públics i la seva eficàcia i eficiència ha d'anar acompanyada d'una millora de la política i les polítiques. La primera, entesa com el conjunt de normes i institucions que regulen l'elaboració de les segones i produeixen els resultats concrets en els diferents àmbits: educació, territori, salut, atenció social, etc. Així, malgrat l'evident situació de fragilitat econòmica, volem avançar en aquesta doble línia: la millora de la qualitat dels serveis i la millora de la qualitat de la política. Les tasques de la Direcció General de Relacions Institucionals i amb el Parlament i les del Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica estan encaminades a aquest ambiciós objectiu.

La doble línia del Pla és la millora de la qualitat dels serveis i la millora de la qualitat de la política

---

⁶ Decret 326/2011, de 26 d'abril, de reestructuració del Departament de Governació i Relacions Institucionals ([DOGC núm. 5867](#), de 28.4.2011).

3.2. No partim de zero

A Catalunya, a partir del restabliment de la democràcia i de l'autonomia, els poders públics han desplegat diferents canals i instruments per afavorir la presència i l'opinió ciutadana en el procés d'elaboració i execució de les actuacions públiques. La iniciativa legislativa popular, els processos de participació en actuacions sectorials: urbanisme, aigua, serveis socials, joventut, etc. i la formalització d'òrgans consultius de caràcter territorial o sectorial, en són alguns exemples.

Tenim, doncs, un bon grapat d'experiències distribuïdes pel territori. Són diverses i variades en municipis petits, mitjans i grans. Hi ha hagut un notable increment de les iniciatives legislatives populars, i la Generalitat, com s'ha dit, ha promogut nous òrgans i processos de debat públic sobre algunes de les seves actuacions.

Tanmateix, els mitjans emprats per promoure la participació no estan, encara, prou identificats ni regulats, ni inscrits en la dinàmica ordinària del funcionament polític i administratiu, malgrat alguna excepció, com la Llei d'urbanisme i les seves previsions de fer debats públics i processos de participació ciutadana. La Llei de consultes populars promoguda recentment pel Govern i que està en tràmit parlamentari és una altra innovació que caldrà continuar desenvolupant aprofitant el marc que permet l'article 122 de l'Estatut.

La llei de consultes populars promoguda recentment pel Govern i que es troba en tràmit parlamentari és una altra innovació que caldrà continuar desenvolupant

3.3. Necessitat de revisar i ordenar els marcs conceptuals i els instruments metodològics

Malgrat aquesta extensió del fenomen "participació" no hi ha hagut una evolució ni en el discurs ni en l'acceptació de les polítiques públiques que l'han de facilitar. Hi ha confusions en el llenguatge i poca incorporació d'experiències d'altres països del nostre entorn socioeconòmic.

Podríem afirmar, sense intenció de menysprear cap experiència, que hi ha hagut un excés d'ús de l'eina en detriment del fons i una certa "mitificació" de determinades "receptes" que havien de ser utilitzables en qualsevol context. El que ens cal és innovar els canals de relació ciutadania-cosa pública definint els seus trets principals, perquè es puguin aplicar de manera singular a cada realitat concreta. No hi ha eines d'aplicació universal, el que té abast general és el dret de participar i, per això, estem obligats a definir millor el seu concepte i el seu abast en la Catalunya del segle XXI. Després, les eines que caldrà emprar dependran de cada realitat concreta. Així, per exemple, no és el mateix fer un procés de debat al Pallars Sobirà sobre el programa cultural d'un municipi, que debatre aquest mateix tema a la ciutat de Terrassa. L'abast del dret de participar de la ciutadania pallese i terrassenca hauria de ser el mateix, però les eines segurament seran diferents.

Foto: Eva Guillaumet

Cal innovar els canals de relació ciutadania-cosa pública definint els seus trets principals, perquè es puguin aplicar de manera singular a cada realitat concreta de la Catalunya del segle XXI

Els discursos actuals sobre la participació ciutadana i la qualitat democràtica han estat creats a partir de la interacció entre la ciutadania, les organitzacions socials, responsables polítics i tècnics i el món acadèmic. Però cal reconèixer que encara no estan suficientment

elaborats. Per exemple, els professionals del dret han reconegut, en algunes ocasions, aquestes mancances. El mateix es pot traslladar a altres àmbits professionals: salut, educació, polítiques socials, urbanisme, etc. Cal continuar oferint espais de trobada per articular experiències i discursos que permetin millorar les actuacions públiques.

3.4. Àmbits de treball

El marc de treball en el qual es desenvolupa el Programa i que vol obtenir com a resultat un Pla de Govern per a la propera legislatura es basa en els grans àmbits següents:

Marc institucional

Tot allò que estigui relacionat amb els elements de caire estructural que poden facilitar una millor acció de govern, un coneixement públic més gran de les seves actuacions i, consegüentment, una eficaç intervenció ciutadana.

a) Millora de la política en matèries com l'accés a la informació, la rendició de comptes, el desplegament de l'article 29.4 de l'Estatut (dret de participar en l'elaboració de les lleis), Llei de consultes, els processos de debat públic, la iniciativa ciutadana en matèria no legislativa, *e-govern*, *e-parlament*, etc.

b) Millora de l'Administració: simplificació i millora dels processos administratius, sistemes d'informació, suggeriments, queixes, reclamacions, administració electrònica, etc.

c) Millora de les polítiques que afavoreixin la intervenció ciutadana en l'elaboració de les polítiques sectorials.

Acció ciutadana

Tot allò que estigui relacionat amb els actors socials que els permeti una millor capacitat de ser subjectes actius en l'acció política, ja sigui com a promotors d'iniciatives o com a part necessària en el debat públic. Aquí caldrà dissenyar canals específics amb associacions, entitats del tercer sector, col·legis professionals, mitjans de comunicació, etc.

Formació i recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I)

Per facilitar l'actualització i millor capacitat dels diferents actors professionals, socials i polítics.

Suport a experiències

Per mantenir un ampli ventall de realitats que permetin contrastar i millorar les bases teòriques i els instruments metodològics.

Relacions interinstitucionals

Per compartir experiències amb altres comunitats autònomes, els ens locals, la Unió Europea, etc.

4. Síntesi

Amb el convenciment que qualsevol futur es dibuixa des del present i que el millor dibuix s'obté aplegant la major quantitat possible de visions, opinions, arguments i suggeriments, treballarem per incrementar la incorporació de ciutadans i ciutadanes en l'acció pública. Com més gran sigui la implicació de la ciutadania en els afers públics, més qualitat tindrà el nostre sistema democràtic. Aquesta és la raó de ser del Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica.

El Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica, una eina per millorar l'acció política

Enric Vendrell i Aubach

*Director del Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica
del Departament de Governació i Relacions Institucionals*

Democràcia i política

L'essència de la democràcia és la participació, que té una primera concreció en la participació electoral. Ara bé, la participació no ha estat objecte d'especial desenvolupament per part de l'ordenament jurídic.

Davant d'una interpretació restrictiva del principi de participació hi ha qui aposta per la qualitat democràtica, és a dir: garantir l'exercici dels drets polítics, un sistema electoral just i proporcionat, facilitar la informació sobre les actuacions públiques, donar compte dels seus resultats i posar a disposició de la ciutadania instruments i canals perquè contribueixi a la concreció de les accions dels poders públics.

La percepció ciutadana de la política

Els darrers estudis d'opinió (catalans, espanyols i europeus) assenyalen la insatisfacció amb la política com una de les dades més preocupants. Les enquestes semblen acreditar una creixent fractura entre la ciutadania i la cosa pública, la qual cosa comporta un risc de desafecció política que va més enllà de l'allunyament de l'anomenada classe política i que podria fer perillar la pervivència del mateix sistema democràtic. Cal estar alerta, cal evitar que el menyspreu de la política i de les persones que exerceixen alguna responsabilitat política pugui acabar convertint-se en el descrèdit de la democràcia i dels valors i drets en què es fonamenta.

El Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica

És responsabilitat dels governs dissenyar i executar les accions necessàries per donar resposta a les necessitats ciutadanes. Però en una democràcia de qualitat els governs tenen, a més, una responsabilitat afegida. Cal treballar en un doble vessant: sobre el què i sobre el com. Cal fer les polítiques públiques adequades i, alhora, aprofundir i millorar el sistema democràtic del qual es deriven aquestes polítiques públiques. Calen totes dues coses.

Hi haurà qui pensarà que davant de la greu crisi que estem patint preocupar-se pel sistema democràtic és accessori. Però cal insistir que l'acció pública neix de la legitimitat democràtica i que sense aquesta legitimitat no hi hauria polítiques.

Aquest és el context en què es desplega el Programa d'innovació i qualitat democràtica, creat a final d'abril de 2011 amb l'objectiu de millorar el nostre sistema polític i dotar-lo de mitjans per afrontar els nous reptes que la societat planteja.

Eth Programa d'innovacion e qualitat democratica, un instrument entà melhorar era accion politica

Enric Vendrell i Aubach

*Director deth Programa d'innovacion e qualitat democratica
deth Departament de Governacion e Relacions Institucionaus*

Democracia e politica

Era essència dera democracia qu'ei era participacion, qu'a ua prumèra concrecion ena participacion electorau. Totun, era participacion non ei estada cap un objècte d'especiau desenvolupament per ordenament juridic.

Deuant d'ua interpretacion restrictiva deth principi de participacion i a qui apòste pera qualitat democratica, ei a díder: garantir er exercici des drets politics, un sistèma electorau just e proporcionat, facilitar era informacion sus es accions publiques, rénder compde des sòns resultats e méter a disposicion dera ciutadania estruments e canaus entà que contribuísque ara concrecion des accions des poders publics.

Era percepcion ciutadana dera politica

Es darrèri estudis d'opinion (catalans, espanhòus e europèus) soslinhen era insatisfaccion damb era politica coma ua des donades mès preocupantes. Es sondatges semblen acreditar ua creishenta fractura entre era ciutadania e es ahèrs publics, çò que compòrte un risc de desafeccion politica que va mès tà delà der aluenhament dera nomentada classa politica e que poderie hèr a perillar era pervivència deth quite sistèma democratic. Cau èster alèrta, cau evitar qu'eth mensprètz dera politica e des persones qu'exercissen bèra responsabilitat politica pogue devier eth descredit dera democracia e des valors e drets en qué se fondata.

Eth Programa d'innovacion e qualitat democratica

Ei responsabilitat des govèrns dessenhar e executar es accions de besonh entà dar responsa as besonhs ciutadans. Mès en ua democracia de qualitat es govèrns qu'an, ath delà, ua responsabilitat ahijuda. Cau trabalhar en un aspècte doble: sus eth qué e sus eth com. Cau hèr es politiques publiques adequades e, ath madeish temps, aprigondir e melhorar eth sistèma democratic d'a on se deriven aguestes politiques publiques. Es dues causes que son de besonh.

I aurà qui pensarà que deuant dera grèu crisi que patim preocupar-se peth sistèma democratic ei accessòri. Mès cau insistir qu'era accion publica nèish dera legitimitat democratica e que sense aguesta legitimitat non i aurie politiques.

Aguest qu'ei eth contèxt a on se desplegue eth Programa d'innovacion e qualitat democratica, creat a fins d'abriu de 2011 damb era tòca de melhorar eth nòste sistèma politic e dotarlo de mejans entà afrontar es nauis rèptes qu'era societat somet.

El Programa de Innovación y Calidad Democrática, una herramienta para mejorar la acción política

Enric Vendrell i Aubach

*Director del Programa de Innovación y Calidad Democrática
del Departamento de Gobernación y Relaciones Institucionales*

Democracia y política

La esencia de la democracia es la participación, que tiene una primera concreción en la participación electoral. Ahora bien, la participación no ha sido objeto de especial desarrollo por parte del ordenamiento jurídico.

Ante una interpretación restrictiva del principio de participación, hay quien apuesta por la calidad democrática, es decir: garantizar el ejercicio del derecho político, un sistema electoral justo y proporcionado, facilitar la información sobre las actuaciones públicas, dar cuenta de sus resultados y poner a disposición de la ciudadanía instrumentos y canales para que contribuya a la concreción de las acciones de los poderes públicos.

La percepción ciudadana de la política

Los últimos estudios de opinión (catalanes, españoles y europeos) señalan la insatisfacción con la política como uno de los datos más preocupantes. Las encuestas parecen acreditar una creciente fractura entre la ciudadanía y la cosa pública, lo cual comporta un riesgo de desafección política que va más allá del alejamiento de la llamada clase política y que podría poner en peligro la pervivencia del mismo sistema democrático. Hay que estar alerta, hay que evitar que el desprecio por la política y por las personas que ejercen alguna responsabilidad política pueda acabar convirtiéndose en el descrédito de la democracia y de los valores y derechos en los que se sustenta.

El Programa de Innovación y Calidad Democrática

Es responsabilidad de los gobiernos diseñar y ejecutar las acciones necesarias para dar respuesta a las necesidades ciudadanas. Pero en una democracia de calidad los gobiernos tienen, además, una responsabilidad añadida. Hay que trabajar en una doble vertiente: sobre el qué y sobre el cómo. Hace falta diseñar las políticas públicas adecuadas y, al mismo tiempo, profundizar y mejorar el sistema democrático del cual se derivan esas políticas públicas. Son necesarias ambas cosas.

Habrà quien piense que ante la grave crisis que estamos sufriendo, preocuparse por el sistema democrático es accesorio. Pero hay que insistir en que la acción pública nace de la legitimidad democrática y que sin esta legitimidad no habría políticas.

Éste es el contexto en el que se despliega el Programa de Innovación y Calidad Democrática, creado a finales de abril de 2011 con el objetivo de mejorar nuestro sistema político y dotarlo de medios para afrontar los nuevos retos que la sociedad plantea.

The Programme for Innovation and Democratic Quality as a tool to enhance political action

Enric Vendrell Aubach

Director of the Programme for Innovation and Democratic Quality – Department of Governance and Institutional Relations

Democracy and politics

The essence of democracy is participation, which has a first embodiment in electoral participation. However, political participation has not been a subject matter for law developments.

Given a restrictive interpretation of the principle of participation, there are those who are committed to the enhancement of democratic quality, ie to guarantee the exercise of political rights, a fair and proportionate voting system, a transparent to-and-fro flow of information about public activities and deriving results, and to create channels and instruments available to the citizenry that may empower them in the shaping of actions taken by governors.

The social perception of politics

Recent opinion surveys (Catalonia-, Spain- and Europe-based) signal the high rate of general social dissatisfaction with politics as one of the most critical data. The surveys apparently demonstrate a growing gap between citizenry and public affairs which may derive in political disaffection overreaching far beyond the so-called political class, with a potential to jeopardize the democratic system in and by itself. We must keep alert and put an end to the practice of scorning politics and politicians which may result, by and large, in the discredit of democracy and the values and rights on which it is based.

The Program for Innovation and Democratic Quality

It is the responsibility of governors to design and execute the actions required to meet citizen needs. But a quality democracy demands more. Governors in quality democracies have a two-fold concern: not only focusing on what is to be implemented, but also on how it is done so. Appropriate public policies must be designed, but it is also the system behind that avails such policies that must be bettered. Both tasks are equally important and necessary.

Some might claim that in the critical milieu we are caught up today, all concerns about the health of the democratic system are necessarily trivial. But we believe it essential to emphasize that public policies derive from democratic legitimacy: take one away and the other is cancelled too.

This is the scenery where the Programme for Innovation and Democratic Quality was born late in April 2011, with an aim to improve on the political system now at work and to cater for any means available to enhance its adjustment so as to better meet the new demands posed by society .

Le Programme d'innovation et de qualité démocratique, un outil pour améliorer l'action politique

Enric Vendrell i Aubach

*Directeur du Programme d'innovation et de qualité démocratique du
Departament de Governació i Relacions Institucionals
(Gouvernement et relations institutionnelles)*

Démocratie et politique

La participation qui est l'essence même de la démocratie se concrétise avant tout dans la participation électorale. Pourtant, la participation n'a pas fait l'objet d'un développement spécial dans l'ordonnancement juridique.

Face à une interprétation restrictive du principe de participation, il y a ceux qui misent sur la qualité démocratique, à savoir : garantir l'exercice des droits politiques, un système électoral juste et proportionné, fournir l'information sur les actions publiques, rendre compte des résultats et mettre à disposition des citoyens des instruments et canaux afin qu'ils participent à la matérialisation des actions des pouvoirs publics.

La perception citoyenne de la politique

Les dernières enquêtes d'opinion (catalanes, espagnoles et européennes) soulignent le mécontentement envers la politique comme l'une des données les plus importantes. Les enquêtes semblent révéler la fracture croissante entre les citoyens et la chose publique, d'où le risque de désengagement politique, qui va au-delà de l'éloignement de la dénommée classe politique et qui est susceptible de mettre en péril la survie du système démocratique même. Il convient d'être attentifs, d'éviter que le désintérêt à l'égard de la politique et des personnes qui exercent une quelconque responsabilité politique conduise au discrédit de la démocratie et des valeurs et des droits sur lesquels elles reposent.

Le Programme d'innovation et de qualité démocratique

Il est de la responsabilité des gouvernements de définir et d'exécuter les actions nécessaires en vue d'apporter une réponse aux attentes des citoyens. Dans une démocratie de qualité, les gouvernements ont une responsabilité supplémentaire. Il convient de travailler à deux échelles : s'intéresser au pourquoi et au comment. Il importe de définir des politiques publiques adaptées, tout en approfondissant et en améliorant le système démocratique sur lequel reposent ces politiques publiques. Ces deux choses étant nécessaires.

Il y a ceux qui pensent que face à la grave crise que nous connaissons, il est accessoire de s'intéresser au système démocratique. Pourtant, force est de réaffirmer que l'action publique naît de la légitimité démocratique et qu'aucune politique n'existerait sans cette légitimité.

Tel est le contexte dans lequel s'inscrit le Programme d'innovation et de qualité démocratique, créé fin avril 2011, dans le but d'améliorer notre système politique et de le doter des moyens pour affronter les nouveaux défis que soulève la société.

[Índex](#)